

Ruoka-aputoiminnan kehittäminen Varsinais-Suomessa

Hyvinvointilautakunta 01.10.2025 § 47
516/00.04.02/2025

Valmistelija

Sivistysjohtaja Kimmo Kuusimäki

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä on Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalin, Raision ja Ruskon kuntien vuonna 2022 perustama yhteistyöorganisaatio.

Perussopimuksen mukaan kuntayhtymän päätehtäviin kuuluu kuntayhteistyön yleinen kehittäminen ja kuntienvälisen yhteistoiminnan kehittäminen.

Ruoka-apu on lakisääteistä sosiaaliturvaa täydentävää ruokalahjoituksina jaettavaa vapaaehtoista apua yhteiskunnan vähävaraisille ja avun tarpeessa oleville henkilöille.

Turun kaupunki on koordinoanut Varsinais-Suomen alueen ruoka-aputoiminnan kehittämistä sosiaali- ja terveysministeriön rahoituksella vuoden 2024 aikana. Kehitystyön tuloksena Turun kaupunki, Länsi-Suomen diakonialaitoksen säätiö, Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä sekä Punaisen ristin Varsinais-Suomen piiri ovat päättäneet käynnistää Varsinais-Suomessa uuden keskitetyn koordinaation ruoka-apumallin vuonna 2026. Malliin pyydetään mukaan kaikkia Varsinais-Suomen kuntia.

Turun kaupungin koordinoimassa kehityshankkeessa on valmisteltu uusi keskitetyn koordinaation toimintamalli. Operatiivisen ruoka-avun toteutuksen keskiössä toimisi jatkossa koordinoiva keskusyksikkö, joka vastaisi alueen ruoka-avun keräämisestä kootusti. Keskusyksiköllä olisi keskitetty varasto, johon alueen jaettava ruoka-apu kerättäisiin. Keskusyksikkö huolehtisi myös ruoka-avun eteenpäin jakamisesta ruoka-aputoimijoiden verkostolle eri pisteisiin ja eri jakamismuotoihin. Keskitetyn mallin etuna olisi se, että lahjoitusruuan kerääminen alkutuotannosta sekä kaupan- ja teollisuuden aloilta tehostuisi. Ruuan lahjoittajien kannalta olisi yksinkertaisempaa, että lahjoituksia ottaisi vastaan yksi keskitetty taho, joka jakaisi ruokaa eteenpäin ruoka-apua jakaville toimijoille. Vastaava keskitetyn terminaalin malli on käytössä muun muassa Helsingissä (Stadin safka) ja Tampereen seudulla (Ruokapankki).

Turun kaupunki, Varha, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä, Länsi-Suomen diakonialaitos ja Punaisen ristin Varsinais-Suomen piiri ovat käynnistämässä Varsinais-Suomeen uutta keskitetyn koordinaation ruoka-apumallia vuonna 2026. Keskitetyn ruoka-avun järjestäjiksi ja rahoittajiksi pyydetään mukaan myös muita Turun seudun ja Varsinais-Suomen kuntia. Keskitetyn ruoka-apumallin rahoitusosuuden laskentaperusteeksi esitetään kuntien osalta 0,5 euroa per asukas.

Turun kaupunkiseudun seutuhallitus on päättänyt kokouksessaan 23.4.2025 pykälässä 38§ ”esittää kuntayhtymän jäsenkunnille, että ne ottavat omassa päätöksenteossään kantaa keskitetysti koordinoituun ruoka-avun malliin.”

Naantalissa ei tällä hetkellä ole tiedossa toimijaa, joka pysyisi ottamaan paikallisen ruokajakelun hoidettavakseen 2026. Perusedellytysten täyttämiseksi Naantalin kaupungin on syytä olla osaltaan mahdollistamassa ruokajakelun logistiikkakeskittymän syntymistä.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta esittää kaupunginhallitukselle osallistumista Varsinais-Suomen keskitettyyn ruoka-apumallin koordinointiin 0,50€/asukas. Määräraha huomioidaan hyvinvointilautakunnan talousarvioesityksessä vuodelle 2026.

Päätös

Sivistysjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.